

ПОЗАЧЕРГОВІ ВИБОРИ ЧЕРНІГІВСЬКОГО МІСЬКОГО ГОЛОВИ 26 ЛИСТОПАДА 2006 РОКУ У ЦИФРАХ І ФАКТАХ

Варіанти перебігу виборчих перегонів

Варіант I. Перемога фаворита виборчих перегонів колишнього міського голови О. В. Соколова.

Варіант II. Визнання позачергових виборів такими, що не відбулися, або є недійсними з таких підстав:

- якщо міська територіальна виборча комісія (ТВК) виявилася неспроможною організувати та забезпечити виборчий процес;
- якщо в ході проведення виборів або підрахунку голосів ТВК суд визнає, що було допущено порушення закону, яке вплинуло на результати виборів;
- якщо кількість виборчих дільниць, на яких голосування було визнано недійсним, буде становити не менше 25 відсотків від загальної кількості виборчих дільниць;
- переможець перегонів одержав стільки голосів виборців, що не перевищує кількість голосів, які не підтримали жодного з кандидатів.

Варіант III. Несподівана перемога будь-кого з 4-5 кандидатів у разі усунення ТВК або судом з перегонів одноосібного лідера.

Кожен з учасників виборчих перегонів втілював у життя вигідний саме йому варіант перебігу виборчих перегонів. Про це свідчать викладені нижче цифри і факти.

Виборчі комісії

Підготовку та проведення позачергових виборів чернігівського міського голови згідно з чинним законодавством забезпечувала Чернігівська міська територіальна виборча комісія у складі 11 осіб. Голова ТВК О. В. Мозгова (Українська народна партія), секретар – М. Я. Бистрова (Опозиційний блок „НЕ ТАК!“). Функції окружних виборчих комісій виконували Деснянська (голова В. Ю. Горлов від ПРУ, секретар – Л. Д. Орел від НСНУ) та Новозаводська (голова П. М. Самосюк від БЮТ, секретар – В. М. Максимюк від ПРУ) районні територіальні виборчі комісії у складі 15 осіб кожна.

Напередодні проведення позачергових виборів зі складу ТВК вийшли представники Партії промисловців і підприємців України, ВО „Громада“, партії „Союз“ та Народно-демократичної партії. За три дні до виборів ТВК фактично залишилася у мінімальному складі, що передбачений законодавством, тобто у кількості 8 осіб. Це сталося через те, що з 23 листопада 2006 року члени ТВК представники СПУ (Є. О. Сайгак), СелПУ (З. М. Родимченко) та заступник голови ТВК від Партії правозахисту припинили участь у засіданнях ТВК. Це викликало реальну загрозу зриву виборів через неможливість без порушення законодавства не тільки передати бюлетені районним (окружним) ТВК, але й провести будь-які інші засідання ТВК.

Лише 1 грудня 2006 року заступник голови ТВК М. В. Несторенко подав офіційну заяву про дострокове складання своїх повноважень. Міська рада 26 грудня 2006 року задовольнила його заяву. Однак представниці СПУ та СелПУ так і не подали до міської ради своїх заяв про дострокове складання повноважень членів ТВК. Саме нотаріально завіреними заявами цих осіб у присутності ЗМІ напередодні дня голосування шантажував голову ТВК О. В. Мозгову кандидат на посаду міського голови В. В. Медведчук. Тиск, перешкоджання роботі ТВК з боку окремих кандидатів та їх довірених осіб (В. В. Медведчук, М. В. Зверев, П. Ю. Крилов) примусили голову ТВК О. В. Мозгову звернутися до правоохоронних органів з проханням надати протягом 25-27 листопада 2006 року персональну цілодобову охорону усім членам ТВК. Що й було забезпечено правоохоронними органами.

У забезпеченні виборчого процесу, починаючи з останнього тижня перед днем голосування, взяли участь також 6 співробітників Центральної виборчої комісії на чолі з членом ЦВК Б. С. Райковським.

Виборчі комісії виконали передбачені календарним планом підготовку і дії та забезпечили дотримання законодавства під час позачергових виборів чернігівського міського голови. Зриву виборів з вини виборчих комісій не відбулося.

Організація виборчого процесу

5 жовтня 2006 року рішенням ТВК у м.Чернігові було утворено 111 виборчих дільниць, у т.ч. 105 звичайних та 6 спеціальних дільниць у лікарняних закладах. З них 99 великих, 6 середніх (з кількістю виборців від 500 до 1500 осіб), 6 малих дільниць (до 500 осіб). Найбільша кількість виборців у виборчій дільниці – 3097 (виборча дільниця № 60), найменша – 11(№111).

16 жовтня 2006 року 18 з 45 кандидатів на посаду міського голови зробили подання на 1394 особи щодо включення їх до складу дільничних виборчих комісій (ДВК). І це при тому, що мінімальний склад ДВК за законодавством для 111 виборчих дільниць повинен бути з 1929 осіб. Мінімальний склад ДВК відповідно до закону для великих дільниць – 18 осіб, середніх - 14, малих - 10. Отже, голова ТВК повинна була вишукувати додатково 535 членів ДВК.

19 жовтня 2006 року ТВК була вимушена утворити усі 111 ДВК у мінімальному складі. Призначення 24,9 % усіх керівних посад у ДВК були здійснені відповідно до закону за поданням голови ТВК. Найбільше керівних посад в ДВК отримали, в т. ч. шляхом жеребкування, яке було проведено лише на 67 ДВК з 111, кандидати на міського голову О.В. Соколов - 24,3%, С.М.Вітренко – 12,9%, П.М. Головач - 7,2%, А.М. Дроздов – 6,9 %, А.А. Глухенький – 5,7%.

Кандидати на посаду міського голови

3 жовтня 2006 року ТВК зареєструвала першого кандидата на посаду міського голови М.В. Зверєва. Останнім зареєстровано 23 жовтня 2006 року В.В.Медведчука.

ТВК зареєструвала усіх 45 громадян України (утричі більше, ніж на попередніх виборах 26 березня 2006 року), що подали заяви на реєстрацію до 16 жовтня 2006 року включно та надали до ТВК більше 300 підписів виборців на свою підтримку. 341 кандидата на посаду міського голови, що балотувалися шляхом самовисування, висунуто 38 осіб, безпартійних – 25, тимчасово непрацюючих – 6, жінок – 5, студентів – 4, пенсіонерів – 1, балотувалися на посаду міського голови на попередніх виборах 26 березня 2006 р. – 7 осіб. Вік кандидатів на посаду міського голови - від 1947 (О.О.Бардін, В.В.Мельничук) до 1987 року народження (А.В.Глаба).

Найбільші доходи за 2005 рік серед кандидатів на посаду міського голови задекларували С.В.Кнуренко – 505,6 тис. грн., О.Г.Шульга – 150,6 тис. грн., В.М. Чемеров – 130,0 тис. грн., Б.С.Бойправ – 130,0 тис. грн., В.О. Лещенко – 127,0 тис. грн., В.М.Тандура – 118,7 тис. грн., О.П.Дівсєв-Церковний – 53,6 тис. грн., О.В.Соколов – 33,8 тис. грн., Г.П.Воронін – 33,6 тис. грн.

Кожен п'ятий кандидат на посаду міського голови задекларував, що у 2005 році не отримав ніяких доходів (Ж.А.Герасименко, О.Г.Громов, В.В.Добриця, І.Р.Жигун, І.О.Люшня, В.В.Медведчук, С.С.Муравська, П.П.Савченко, В.Б.Шеховцова).

Лише 17 кандидатів зареєстрували своїх довірених осіб, а 21 відкрив рахунок виборчого фонду.

Від 15 кандидатів на посаду міського голови ТВК було зареєстровано 1249 офіційних спостерігачів. Найбільше офіційних спостерігачів зареєстровано від С. М. Вітренка (БЮТ) – 157, С. В. Кнуренка – 154, О. В. Соколова – 114, О. Г. Шульги – 112, а від П. М. Головача, С. С. Муравської, А. М. Дроздова, Р. В. Крупеніча, В. О. Лещенка (КПУ) – по 111.

Бюлетені для голосування

Реальною загрозою для результативного проведення позачергових виборів була проблема виготовлення бюлетенів відповідно до чинного законодавства. Кошторисна вартість одного бюлетеня не передбачала такої рекордної, як для місцевих виборів, кількості кандидатів на посаду міського голови, а загальна вартість бюлетенів становила

понад 30 тисяч грн. Відповідно до законодавства це вимагало від ТВК проведення тендеру на їх виготовлення. Це в умовах напружених виборчих перегонів зробити було вкрай важко. Мабуть, саме на це й розраховували організатори зриву виборів.

Незважаючи на те, що ТВК скасувало рішення щодо реєстрації 4-х кандидатів-жінок у зв'язку поданням ними письмових заяв про відмову від балотування (Ю. О. Шульга – ще до виготовлення бюлетенів, Ж. А. Герасименко, В. М. Магліч, Ю. С. Олексієнко) у бюлетені для голосування залишилося аж 44 особи. Щоб забезпечити виготовлення бюлетенів ТВК вимушена була розділити процес виготовлення бюлетенів на два технологічні етапи. Це викликало затримку на тиждень виготовлення бюлетенів, але загроза зриву виборів була ліквідована. Отже, на папері з певним ступенем захисту було виготовлено 234 648 виборчих бюлетенів довжиною 74 см.

„Замінування” приміщення ВАТ «РВК «Деснянська правда» та спроба зриву кворуму ТВК під час передачі виборчих бюлетенів Деснянській та Новозаводській територіальним (окружним) виборчим комісіям засвідчили, що створення проблем з виготовленням бюлетенів було заздалегідь сплановане.

Оскарження дій виборчих комісій

У ТВК було зареєстровано 72 скарги. Ці скарги, як правило, через неналежне оформлення подавалися скаржниками повторно. Через це ТВК на своїх засіданнях розглянула, по суті, лише 12 скарг. За наслідками їхніх розглядів кандидатам на посаду міського голови С. В. Кнуренку, В. М. Чемерову, О. Г. Шульзі було оголошено попередження за розміщення їхніх агітаційних матеріалів у місцях, що не визначені органом місцевого самоврядування, а О. В. Соколову - за ведення передвиборної агітації в державних установах.

На рішення ТВК або його дії (бездіяльність) було подано понад 40 позовів до суду. Позивачі діяли за принципом: чим більше позовів – тим краще. Розрахунок, мабуть, був на те, що у ТВК бракуватиме представників для свого захисту в суді.

В останні день та ніч перед виборами засідання у судах по розгляду позовів відбувалися практично безперервно.

Судами було відмінено лише два рішення ТВК, у т.ч. про оголошення попередження О. В. Соколову.

Розгляд позовів у судах, в т.ч. в Апеляційному суді, було припинено згідно з вимогами закону лише о 5 годині ранку 26 листопада 2006 року.

Підсумки голосування

У день виборів роботу 111 ДВК забезпечували 1885 осіб, або майже 98% від складу ДВК. За оперативною інформацією, отриманою від ДВК, станом на 11-00 взяли участь у голосуванні 19080 (8,3%) виборців, на 15-00 – 55206 (24,0%), на 19-00 - 76733 (33,4%) виборців. У витяги для голосування за місцем перебування виборців було внесено 1833 (0,8%) особи.

За протоколом про підсумки голосування у виборах взяли участь 79755 з 229716 зареєстрованих виборців, або 34,72%.

Тільки 13 кандидатів з 41 підтримало більше 300 голосів виборців. Менше 100 виборців підтримали 20 кандидатів. Найменше голосів – 8 – у кандидата на посаду міського голови тимчасово непрацюючого М. А. Копачівського.

Найбільше голосів за підсумками голосування отримали О. В. Соколов 31055 (38,94%), С. М. Вітренко – 9287 (11,64%), В. О. Лещенко – 8567 (10,74%).

Кількість голосів виборців, визнаних недійсними, – 1044 (1,31%).

Кількість виборців, які не підтримали жодного кандидата, – 5097(6,39%).

О 17 год.10 хв. 27 листопада 2006 року ТВК визнала О. В. Соколова переможцем виборчих перегонів.

Позовних заяв, скарг щодо рішень, дій чи бездіяльності виборчих комісій, котрі мали місце у день голосування, під час підрахунку голосів та встановлення результатів голосування не надходило.

Повідомлення про результати голосування і підсумки виборів та офіційне оприлюднення результатів виборів відбулося 30 листопада 2006 року через газету «Чернігівські відомості» № 47 від 29 листопада 2006 року.

Для порівняння: на попередніх чергових виборах міського голови 26 березня 2006 р.

участь у голосуванні взяли 141504 виборці з 232618 зареєстрованих, або 60,83%. Лідери перегонів отримали таку кількість голосів: М. М. Рудьковський – 54676 (38,64%), О. В. Соколов – 48725 (34,43%), О. Г. Шульга – 8611 (6,09%).

Кількість голосів виборців, визнаних недійсними, – 2357 (1,67%).

Кількість виборців, які не підтримали жодного кандидата, – 9024 (6,38%).

Формування виборчих фондів кандидатів

17 кандидатів на посаду міського голови з 22, що відкрили рахунки своїх виборчих фондів, надали до міської ТВК звіти про надходження та використання виборчих фондів. Ці звіти рішенням ТВК було оприлюднено в газетах „Чернігівські відомості” №49 від 6 грудня 2006 року та „Сіверщина” №50 від 8 грудня 2006 року.

Загальна сума надходжень коштів у виборчі фонди кандидатів становила 850 тисяч 237 гривень.

Найбільший виборчий фонд - 125 тисяч грн. (максимальний за Законом «Про вибори депутатів верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів») - був сформований командою підтримки О. В. Соколова. Майже однакового розміру виборчі фонди у його найближчих конкурентів, що виборювали між собою друге місце на перегонах. У С. М. Вітренка виборчий фонд становив 121694 грн., у В. О. Лещенка – 122811 грн., у С. В. Кнуренка - 123486 грн. На перегонах вони посіли відповідно місця з 2 по 4 і набрали відповідно 9287(11,64%), 8567(10,74%) та 7732(9,39%) голосів виборців.

Наступна пара кандидатів на посаду міського голови, що посіла 5 і 6 місця у перегонах, також мала майже однакові розміри виборчого фонду: у М. В. Зверева виборчий фонд становив 77138 грн. (5379 голосів – 6,74%), а у О. Г. Шульги – 79137 грн. (3030 голосів – 3,80%).

Переважна кількість коштів у виборчих фондах кандидатів на посаду міського голови у сумі 645 тисяч 358 грн., або 75,9% всього виборчого фонду, була задекларована як їх власні кошти. У висуванця КПУ В. О. Лещенка добровільні пожертви від фізичних осіб становили лише 700 грн. Не багато більше їх у ще одного партійного висуванця БЮТівця С. М. Вітренка – 1 010 грн.

„Незможними” кандидатами виявилися колишні міські голови – О. В. Соколов, який у свою виборчу кампанію не вклав власних коштів, та В. В. Мельничук, який вніс у свій виборчий фонд лише 1000 грн. з 25 700 грн. Найбільше власних коштів у свої виборчі фонди внесли С. В. Кнуренко – 123 486 грн., В. О. Лещенко – 122 111 грн., С. М. Вітренко – 120 684 грн.

Використання виборчих фондів

Сумарно кандидатами на посаду міського голови на проведення виборчих перегонів з виборчих фондів витрачено 849 тисяч 884 грн. Не використаними залишилося 353 грн.

Щодо конкретного використання коштів виборчих фондів кандидатів на посаду міського голови, то більше половини з них, 426286 грн. (50,2%), освоєно місцевими засобами масової інформації (ЗМІ). Оплата ефірного часу на телебаченні коштувала кандидатам 98655 грн. (або 11,6% усіх витрат кандидатів з виборчих фондів), на радіо – 99782 грн. (11,7%). Левову ж частку коштів виборчих фондів спожили друковані ЗМІ – 227848 грн. (або 26,8% всіх витрат кандидатів з виборчих фондів). Загалом витрачено на виготовлення (оренду) рекламних щитів (біг-бордів і сіті-лайтів) 125 644 грн. (або 14,8% всіх витрат кандидатів з виборчих фондів). До речі, найбільше їх виготовили В. М. Зверев та В. М. Чемеров на суму відповідно 36052 грн. та 27774 грн.

На телебаченні під час виборів панували комуністи. Їх кандидат витратив з виборчого фонду 54902 грн., або оплатив 55,6% усього ефірного агітаційного телечасу, купленого кандидатами на цих перегонах. Лідером радіоефіру був О. В. Соколов. З його виборчого фонду витрачено 41841 грн., або 41,9% усього оплаченого кандидатами з виборчих фондів радіоефірного часу. Лідером використання друкованих ЗМІ був С. В. Кнуренко. З його виборчого фонду оплачено 43 525 грн., або 19,1 % від загальних витрат усіх кандидатів на друковані ЗМІ.

Витрачали кошти на оренду приміщень для зустрічей з виборцями лише О. В. Соколов та С. М. Вітренко - відповідно 1929 грн. та 2288 грн.

Якби не деякі аномалії, висновок був би переконливим: чим більше коштів у

виборчому фонді, тим кращий результат на перегонах.

Найбільші „аномалії” спостерігались у кандидатів-бізнесменів В. М. Чемерова, який отримав 543 голоси (0,68%, 12 місце на виборах) з виборчим фондом 71340 грн. та Г. П. Вороніна - 131 голос (0,16%, 19 місце на виборах) з виборчим фондом 30000 грн., а також у «партиїних» кандидатів. Так, В. М. Тандура (самовисуванець, але член СПУ, набрав 1671 голос (2,10%, 8 місце на виборах) взагалі не відкривав рахунку виборчого фонду, та висуванець УНП А. А. Глухенький, який з виборчим фондом 500 грн. отримав 680 голосів (0,85%, 10 місце на виборах).

«Найдорожче» - 229 грн. за один голос виборця - „коштували” вибори ініціатору спорудження в Чернігові у 2003 році так званого підземного «Метрограду» Г. П. Вороніну. «Найдешевше» - по 0,74 грн. (з першої десятки лідерів перегонів) один голос виборця обійшовся А. А. Глухенькому та В. М. Тандурі. Переможцем виборчих перегонів О. В. Соколовим з коштів виборчого фонду витрачено на залучення одного голосу виборця 4 грн. 2 коп.

У середньому витрати з виборчих фондів кандидатів на посаду міського голови на кожного з 79755 виборців, які взяли участь у голосуванні на виборах в Чернігові 26 листопада 2006 року, становили 10 грн. 66 коп.

Скільки коштували державі позачергові вибори?

Видатки по кошторису ТВК з Державного бюджету на позачергові вибори Чернігівського міського голови становили 1 млн. 53 тисячі 802 грн. Основні кошти у сумі 623 704 грн.(або 59,2%) витрачено на заробітну плату членів виборчих комісій і залучених спеціалістів (411 537 грн.) та їх винагороду у межах загальної економії фонду оплати праці (212 167 грн.). Ще 295 982 грн., або 28,1%, потрапили у місцевий бюджет (прибутковий податок з громадян у сумі 79 793 грн.), у Пенсійний фонд (207780 грн.) та фонди соціального страхування (8409 грн.).

З Державного бюджету 64125 грн. (або 6,1%) пішло на розвиток місцевих електронних ЗМІ, бо вартість п'ятихвилинних виступів кожного кандидата на обласному і міському радіо становила 1425 грн. На обласному радіо виступило 24 з 45 кандидатів, зареєстрованих на посаду міського голови. Отже, 21 кандидат, що не використав радіоефір, „поцупив” з Державного бюджету зайвих 8925 грн. На телеканалі «Новий Чернігів» телеефір використали 32 з 45 кандидатів. Як наслідок, з Державного бюджету витрачено зайвих 13000 грн.

Таким чином, видатки з Державного бюджету на забезпечення конституційного права чернігівської громади обирати міського голову на кожного виборця, що взяв участь у голосуванні, становлять 13 грн. 21 коп.

Нагородження

Згідно з чинним законодавством за підсумками виборів за активну участь у роботі виборчих комісій відповідно до особистого внеску учасникам виборчого процесу за рахунок загальної економії фонду оплати праці була виплачена одноразова грошова винагорода:

- членам територіальних виборчих комісій та залученим спеціалістам у розмірі від 150 до 390 грн. на суму 14 760 грн.
- 1843 членам ДВК у розмірі від 20 до 375 грн. на суму 197 407 грн.

33 особи за сумлінне виконання своїх обов'язків, організацію на високому якісному рівні підготовки та проведення позачергових виборів чернігівського міського голови, забезпечення дотримання принципів виборчого процесу, реалізації виборчих прав громадян України постановою Центральної виборчої комісії від 26 грудня 2006 року №1299 відзначено „Подякою Центральної виборчої комісії”.

Серед нагороджених 15 представників виборчих комісій різного рівня, у т.ч. голова ТВК О. В. Мозгова, секретар М. Я. Бистрова, члени ТВК Л. М. Варнавська, Т. Л. Вершняк, залучені спеціалісти Л. М. Галай, С. В. Соломаха, голова Новозаводської районної ТВК П. М. Самосюк, а також 13 представників правоохоронних органів, у т.ч. в.о. начальника УМВС України в Чернігівській області І. П. Катеринчук, начальник Чернігівського міського відділу УМВС Е. В. Альохін, та 5 – органів місцевого самоврядування, в т.ч. голова Деснянської районної у місті Чернігові ради М. О. Сенкович.